

Κύπρος: Το σχέδιο των €610,92 εκατ. για την επόμενη ημέρα της κτηνοτροφίας

Δωδεκαετές πρόγραμμα ανασυγκρότησης για την περίοδο 2027-2038, μετά την κρίση του αφθώδους πυρετού

€610,92
εκατ. επένδυση

12
χρόνια εφαρμογής

>84.000
ζώα θανατώθηκαν

Οι εκθέσεις της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής υπό τον Σταύρο Μαλά χαράσσουν ένα νέο μοντέλο παραγωγής, χωροθέτησης και βιοασφάλειας. Η υλοποίηση προϋποθέτει μελέτη οικονομικού αντικτύπου, δημοσιονομικό σχεδιασμό και διερεύνηση ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 01

Η μεγάλη εικόνα

Η Κύπρος καλείται να ανασυγκροτήσει την κτηνοτροφία της μετά την κρίση του αφθώδους πυρετού, η οποία οδήγησε στη θανάτωση περισσότερων από 84.000 ζώων και σε μεγάλη απώλεια παραγωγής γάλακτος. Οι εκθέσεις της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής προβλέπουν πρόγραμμα €610,92 εκατ. για το διάστημα 2027-2038, με παρεμβάσεις που αφορούν αιγοπροβατοτρόφους, αγελαδοτρόφους, μονάδες πάχυνσης, ερευνητικά ιδρύματα και τις υπηρεσίες που εποπτεύουν τον ζωικό πληθυσμό.

Το σχέδιο δεν περιορίζεται στην αναπλήρωση των ζώων που χάθηκαν. Επιχειρεί να αλλάξει το παραγωγικό μοντέλο, συνδέοντας τη γενετική βελτίωση, την αύξηση της παραγωγικότητας, τη χωροθέτηση των μονάδων, την ευημερία των ζώων, την περιβαλλοντική διαχείριση και την ηλεκτρονική ιχνηλασιμότητα. Η βασική προϋπόθεση είναι να εξασφαλιστούν οι πόροι και να μετατραπούν οι εισηγήσεις σε εφαρμόσιμη πολιτική.

ΚΡΙΣΗ	ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
Πάνω από 84.000 θανατώσεις ζώων και σοβαρή απώλεια γάλακτος	Δωδεκαετής εφαρμογή από το 2027 έως το 2038	Περισσότερη παραγωγή με υγιέστερο και αποδοτικότερο ζωικό κεφάλαιο

Τι παραμένει ανοικτό

Το ποσό των €610,92 εκατ. αποτελεί προτεινόμενο συνολικό προϋπολογισμό. Η κυβέρνηση ζήτησε Μελέτη Οικονομικού Αντικτύπου και διερεύνηση κοινοτικής συγχρηματοδότησης. Συνεπώς, το σχέδιο δεν ισοδυναμεί ακόμη με οριστική απόφαση χρηματοδότησης ή χρονοδιάγραμμα πληρωμών.

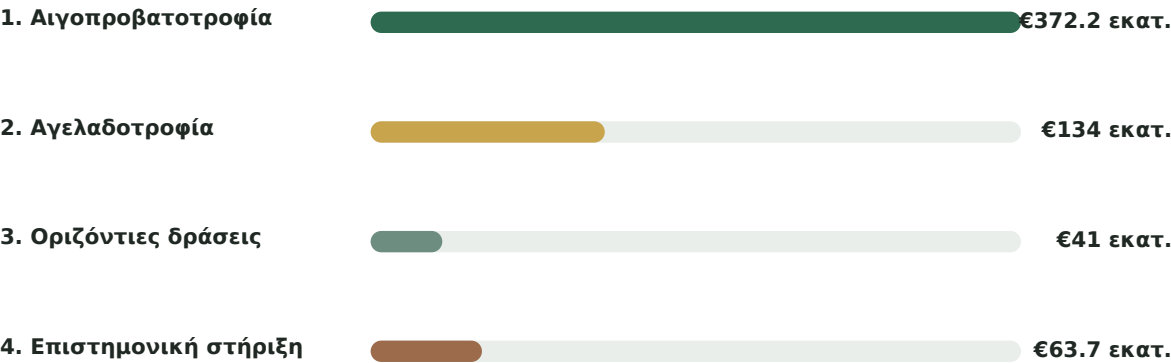
Τι αλλάζει στην πράξη

- Νέες και αναβαθμισμένες μονάδες με αυστηρότερους υγειονομικούς και περιβαλλοντικούς όρους.
- Γενετική βελτίωση και στοχευμένη αύξηση της απόδοσης ανά ζώο.
- Υποχρεωτικός ηλεκτρονικός φάκελος μονάδας και ψηφιακή παρακολούθηση κρίσιμων μετακινήσεων.
- Αποσυμφόρηση πυκνοδομημένων περιοχών και διαχωρισμός παραγωγικών δραστηριοτήτων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 02

Ο χρηματοδοτικός χάρτης

Οι τέσσερις δράσεις συγκροτούν ένα συνολικό επενδυτικό πλαίσιο €610,92 εκατ.. Η αιγοπροβατοτροφία απορροφά σχεδόν τα δύο τρίτα των πόρων, γεγονός που συνδέεται με τη σημασία του αιγοπρόβειου γάλακτος για την αλυσίδα του χαλλουμιού ΠΟΠ και με το εύρος των μονάδων που πρέπει να ανασυγκροτηθούν.

ΔΡΑΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΜΕΡΙΔΙΟ	ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
1. Ανασυγκρότηση αιγοπροβατοτροφίας	€372,2 εκατ.	60,9%	Νέες μονάδες, αναβαθμίσεις, γενετική βελτίωση
2. Ανασυγκρότηση αγελαδοτροφίας	€134 εκατ.	21,9%	Συγχρονισμένες μονάδες και αύξηση απόδοσης
3. Οριζόντιες δράσεις	€41 εκατ.	6,7%	Πάχυνση, βιοασφάλεια, αποσυμφόρηση
4. Επιστημονική υποστήριξη	€63,7 εκατ.	10,4%	Εργαστήρια, γενετική, ψηφιακά συστήματα

Η δημοσιονομική κλίμακα

Η συνολική δημόσια στήριξη της κυπριακής κτηνοτροφίας την περίοδο 2014-2025 αναφέρεται σε €91,5 εκατ.. Ο νέος σχεδιασμός των €610,92 εκατ. αντιστοιχεί σε περίπου 6,7 φορές αυτό το ποσό, γεγονός που εξηγεί γιατί ζητήθηκαν οικονομική αποτίμηση και ευρωπαϊκή συγχρηματοδότηση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 03

Δράση 1 - Ανασυγκρότηση
αιγοπροβατοτροφίας

Με προϋπολογισμό €372,2 εκατ., η πρώτη δράση είναι ο μεγαλύτερος χρηματοδοτικός πυλώνας του σχεδίου. Στόχος είναι να αποκατασταθεί η παραγωγική βάση και ταυτόχρονα να δημιουργηθούν μονάδες μεγαλύτερης κλίμακας, υψηλότερης απόδοσης και αυστηρότερης βιοασφάλειας.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	ΠΟΣΟ	ΣΚΟΠΟΣ
Δημιουργία νέων μεγάλων ή εξαγορά υφιστάμενων εκμεταλλεύσεων	€240 εκατ.	Νέα παραγωγική δυναμικότητα και μετασχηματισμός μονάδων
Αναβάθμιση υφιστάμενων μονάδων	€90 εκατ.	Εξοπλισμός, υποδομές, υγειονομική και περιβαλλοντική συμμόρφωση
Προγράμματα γενετικής βελτίωσης	€24,4 εκατ.	Αύξηση παραγωγικότητας και ποιοτικών χαρακτηριστικών
Ανάπτυξη της ντόπιας φυλής Αίγας Μαχαιρά	€8 εκατ.	Διατήρηση και αξιοποίηση τοπικού γενετικού υλικού
Αναπλήρωση θανατωθέντος ζωικού κεφαλαίου	€6 εκατ.	Επανεκκίνηση πληγείσων εκμεταλλεύσεων
Παραγωγική αντικατάσταση αιγοπροβάτων	€3,8 εκατ.	Ανανέωση του ζωικού πληθυσμού

Η παραγωγική επιλογή

Το σχέδιο επιδιώκει διπλασιασμό της παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος για τις ανάγκες του χαλλουμιού ΠΟΠ. Η αύξηση δεν προβλέπεται να προέλθει από ανεξέλεγκτη διεύρυνση του ζωικού πληθυσμού, αλλά από βελτίωση της απόδοσης ανά ζώο. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η εισαγωγή 10.000 ζώων υψηλής απόδοσης κάθε χρόνο, σε συνδυασμό με οργανωμένα προγράμματα γενετικής αξιολόγησης.

Το κρίσιμο σημείο

Η γενετική βελτίωση πρέπει να συνδυαστεί με καραντίνα, υγειονομικό έλεγχο και διατήρηση των τοπικών φυλών. Διαφορετικά, η ταχύτερη ανανέωση του ζωικού κεφαλαίου μπορεί να δημιουργήσει νέους κινδύνους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 04

Δράσεις 2 και 3 - Αγελαδοτροφία και οριζόντιες υποδομές

Ανασυγκρότηση αγελαδοτροφίας - €134 εκατ.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	ΠΟΣΟ
Γενετική βελτίωση όλων των μονάδων	€30 εκατ.
Δημιουργία 50 νέων συγχρονισμένων μονάδων	€50 εκατ.
Αναβάθμιση ή εξαγορά υφιστάμενων μονάδων	€50 εκατ.
Διατήρηση της ντόπιας κυπριακής φυλής αγελάδας	€2,5 εκατ.
Αναπλήρωση θανατωθέντος ζωικού κεφαλαίου	€1,5 εκατ.

Η κεντρική επιδίωξη είναι ετήσια απόδοση τουλάχιστον 10.000 λίτρων γάλακτος ανά αγελάδα. Έτσι, η συνολική παραγωγή θα μπορούσε να επανέλθει στα προ της κρίσης επίπεδα με μικρότερο και πιο βιώσιμο ζωικό πληθυσμό.

Οριζόντιες δράσεις - €41 εκατ.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	ΠΟΣΟ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
10 μονάδες πάχυνσης μοσχαριών	€10 εκατ.	Μακριά από γαλακτοπαραγωγικές ζώνες
10 μονάδες πάχυνσης αμνοεριφίων	€10 εκατ.	Διαχωρισμός πάχυνσης και γαλακτοπαραγωγής
Περίφραξη και ηλεκτρονικά συστήματα βιοασφάλειας	€4 εκατ.	Έλεγχος πρόσβασης και πρόληψη διασποράς
Στοχευμένη αποσυμφόρηση επιβαρυνμένων περιοχών	€10 εκατ.	Μείωση επιδημιολογικού κινδύνου
Ευημερία ζώων και ζωντανή παρακολούθηση	€7 εκατ.	Δείκτες υγείας και έγκαιρη προειδοποίηση

Γιατί χωρίζεται η πάχυνση από τη γαλακτοπαραγωγή

Ο λειτουργικός διαχωρισμός μειώνει τις διασταυρούμενες μετακινήσεις ζώων και οχημάτων. Παράλληλα, επιτρέπει διαφορετικά πρωτόκολλα καραντίνας, καθαρισμού και ελέγχου ανά παραγωγική δραστηριότητα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 05

Δράση 4 - Επιστημονική και ψηφιακή υποστήριξη

Η τέταρτη δράση, συνολικού ύψους €63,7 εκατ., επιχειρεί να δημιουργήσει τη μόνιμη επιστημονική, εργαστηριακή και ψηφιακή υποδομή που σήμερα απουσιάζει. Πρόκειται για τον μηχανισμό που θα συνδέει τη γενετική βελτίωση με τον υγειονομικό έλεγχο και την καθημερινή παρακολούθηση των μονάδων.

ΥΠΟΔΟΜΗ Ή ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΟΣΟ
Επιστημονική υποστήριξη γενετικής αξιολόγησης και βελτίωσης	€14,2 εκατ.
Διαπιστευμένο ερευνητικό εργαστήριο γάλακτος	€9,6 εκατ.
Διαπιστευμένο ερευνητικό εργαστήριο κρέατος	€9,2 εκατ.
Τράπεζα σπέρματος και εμβρύων	€5,35 εκατ.
Ομάδα έξυπνης αγελαδοτροφίας	€5,65 εκατ.
Ομάδα έξυπνης αιγοπροβατοτροφίας	€5,65 εκατ.
Υποχρεωτικός Ηλεκτρονικός Φάκελος μονάδας	€4,4 εκατ.
Παρακολούθηση δεικτών ευημερίας ζώων	€4,4 εκατ.

Αριθμητική απόκλιση που χρειάζεται διευκρίνιση

Τα επιμέρους κονδύλια που περιλαμβάνονται στο διαθέσιμο υλικό αθροίζονται σε €58,45 εκατ., ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης αναφέρεται σε €63,7 εκατ.. Η διαφορά των €5,25 εκατ. ενδέχεται να αφορά κατηγορίες που δεν αναλύονται στη δημοσιευμένη παρουσίαση και πρέπει να αποσαφηνιστεί στην τελική κοστολόγηση.

Προτεινόμενη επιστημονική διοίκηση

Για τη συνεχή εποπτεία προτείνεται μόνιμη Επιστημονική και Ερευνητική Κοινοπραξία με βασικούς εταίρους το Ινστιτούτο Κύπρου, το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών, το ΤΕΠΑΚ και την Κτηνιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 06

Τρεις στρατηγικοί στόχοι

01	ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ
	Κάλυψη των αναγκών του χαλλουμιού ΠΟΠ μέσα από υψηλότερη παραγωγικότητα ανά ζώο, οργανωμένη γενετική βελτίωση και ετήσια εισαγωγή 10.000 ζώων υψηλής απόδοσης.
02	ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑ
	Στόχος τουλάχιστον 10.000 λίτρα γάλακτος ανά αγελάδα ετησίως, ώστε η παραγωγή να διατηρηθεί με μικρότερο και πιο βιώσιμο ζωικό πληθυσμό.
03	ΝΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ
	Περιορισμός της περαιτέρω συγκέντρωσης μονάδων σε κορεσμένες περιοχές. Νέες εγκαταστάσεις σε καθορισμένες ζώνες με υγειονομικά και περιβαλλοντικά κριτήρια.

Η βασική μετατόπιση του σχεδίου είναι από την αριθμητική αύξηση των ζώων στην απόδοση, στην υγειονομική θωράκιση και στη μετρήσιμη διαχείριση. Αυτό σημαίνει ότι κάθε νέα επένδυση πρέπει να συνδέεται με δείκτες παραγωγικότητας, υγείας, ευημερίας και περιβαλλοντικής επίδοσης.

Το τεστ εφαρμογής

- Αν οι εισαγωγές ζώων θα συνοδεύονται από ενιαίο πρωτόκολλο καραντίνας και ελέγχου.
- Πώς θα επιλεγούν οι δικαιούχοι για νέες μονάδες, εξαγορές και αναβαθμίσεις.
- Ποιοι δείκτες θα κρίνουν την απόδοση κάθε επένδυσης και ποιος θα δημοσιεύει τα αποτελέσματα.
- Πώς θα προστατευθεί η τοπική γενετική βάση ενώ αυξάνεται η χρήση ζώων υψηλής απόδοσης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 07

Η χωροθέτηση που αύξησε τον κίνδυνο

Η επιδημία ανέδειξε αδυναμίες που είχαν συσσωρευτεί επί δεκαετίες. Οι μονάδες οργανώθηκαν με κριτήρια έκτακτης χωροταξικής διαχείρισης και συχνά αντιμετωπίστηκαν ως βιομηχανικές εγκαταστάσεις, όχι ως ζωντανά βιολογικά συστήματα που απαιτούν αποστάσεις, ελεγχόμενες ροές και αυστηρή βιοασφάλεια.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ
Κτηνοτροφικές περιοχές	61 συνολικά. Οι 41 βρίσκονται σε κρατική γη υπό το Τμήμα Γεωργίας και οι 20 σε τουρκοκυπριακή γη υπό την αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης.
Κτηνοτροφικές ζώνες	Ιδιωτικά ή κρατικά τεμάχια όπου επιτρέπονται κτηνοτροφικές μονάδες, πλην χοίροστασιών, χωρίς πολεοδομική άδεια.
Γεωργικές περιοχές	Η αδειοδότηση γίνεται βάσει Σχεδίων Ανάπτυξης. Εκεί βρίσκεται η πλειονότητα των μονάδων.

84%	7	5
των μονάδων που προσβλήθηκαν βρίσκονταν σε οργανωμένες κτηνοτροφικές περιοχές	περιοχές κατέγραψαν κρούσματα	από αυτές ήταν πυκνοδομημένες κτηνοτροφικές περιοχές

Πώς δημιουργήθηκε η ενιαία επιδημιολογική ζώνη

Οι κοινές προσβάσεις, οι ανεπαρκείς περιφράξεις και η απουσία λειτουργικών πρωτοκόλλων βιοασφάλειας επέτρεψαν σε ανθρώπους, οχήματα και υλικά να συνδέσουν πολλές μονάδες σε ένα κοινό δίκτυο μετάδοσης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 08

Οι πέντε μεγάλες κανονιστικές αλλαγές

A/A	ΑΛΛΑΓΗ	ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ
1	Ενιαία διοίκηση	Η επιχειρησιακή και κτηνοτροφική διαχείριση όλων των κτηνοτροφικών περιοχών μεταφέρεται αποκλειστικά στο Τμήμα Γεωργίας.
2	Νέοι συντελεστές και όρια	Κάλυψη έως 60% στις κτηνοτροφικές ζώνες και δόμηση έως 60% για αναβαθμιζόμενες μονάδες στις γεωργικές ζώνες. Το όριο των 100 παραγωγικών αιγοπροβάτων προτείνεται να αυξηθεί σε τουλάχιστον 500. Πέραν των 1.000 μέτρων από οικιστική ή τουριστική ζώνη προτείνεται να μην υπάρχει αριθμητικός περιορισμός.
3	Στοχευμένες απαλλοτριώσεις	Σε Πάφο και Λεμεσό προτείνεται απαλλοτρίωση ιδιωτικών τεμαχίων εντός ζωνών, ώστε να εκμισθωθούν για νέες μεγάλες μονάδες.
4	Αποστάσεις και λειτουργικός διαχωρισμός	Ελάχιστη απόσταση 300 μέτρων μεταξύ ανεξάρτητων μονάδων. Ξεχωριστές ζώνες για γάλα, πάχυνση, αναπαραγωγή και καραντίνα. Εκκενωμένα οικόπεδα δεν επαναχρησιμοποιούνται για ζώα όταν απέχουν λιγότερο από 200 μέτρα από ενεργές μονάδες.
5	Υποχρεωτικό GPS και Tracker	Ενιαία ηλεκτρονική παρακολούθηση για βυτιοφόρα και οχήματα που μεταφέρουν ζωοτροφές, γάλα, ζώα ή απόβλητα, ώστε να είναι εφικτή η ιχνηλάτηση πιθανών διαδρομών μετάδοσης.

Η δύσκολη απόφαση

Η τήρηση αποστάσεων και η αποσυμφόρηση σημαίνουν ότι ορισμένες μονάδες θα χρειαστεί να μετακινηθούν, να συγχωνευθούν ή να αλλάξουν χρήση. Για να εφαρμοστεί η μεταρρύθμιση απαιτούνται σαφή κριτήρια, επαρκείς αποζημιώσεις, διαθέσιμη γη και δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 09

Από το σχέδιο στην εφαρμογή

Για τη χωρική ανάπτυξη έχουν ήδη εντοπιστεί 130 δυνητικές θέσεις για μεγάλες μονάδες σε υφιστάμενες κτηνοτροφικές ζώνες και ακόμη 360 δυνητικές θέσεις σε κρατική γη εντός γεωργικών περιοχών. Η καταγραφή δημιουργεί μια πρώτη δεξαμενή επιλογών, δεν υποκαθιστά όμως τις υγειονομικές, περιβαλλοντικές και πολεοδομικές αξιολογήσεις κάθε θέσης.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
Χρηματοδότηση	Ολοκλήρωση μελέτης οικονομικού αντικτύπου, ετήσια κατανομή δαπανών και προσδιορισμός εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων.
Χωροθέτηση	Έλεγχος καταλληλότητας των 490 δυνητικών θέσεων, υποδομές πρόσβασης, νερού, ενέργειας και διαχείρισης αποβλήτων.
Βιοασφάλεια	Ελάχιστα υποχρεωτικά πρωτόκολλα για όλες τις μονάδες, με ελέγχους εφαρμογής και διαφανή κριτήρια συμμόρφωσης.
Δεδομένα	Ενιαίος ηλεκτρονικός φάκελος, καταγραφή ζωικού κεφαλαίου, μετακινήσεων, παραγωγής, υγείας και δεικτών ευημερίας.
Διακυβέρνηση	Καθορισμός φορέα συντονισμού, δημοσίευση χρονοδιαγράμματος και τακτική λογοδοσία για δαπάνες και αποτελέσματα.

Το σχέδιο είναι φιλόδοξο επειδή δεν επιχειρεί απλώς να αντικαταστήσει όσα χάθηκαν. Επιχειρεί να μεταφέρει την κυπριακή κτηνοτροφία σε διαφορετική κλίμακα, με αυστηρότερη χωροθέτηση, υψηλότερη παραγωγικότητα και συνεχή επιστημονική επιτήρηση. Η επιτυχία του θα κριθεί στην ακρίβεια της κοστολόγησης, στη διαφάνεια των επιλογών και κυρίως στην εφαρμογή των κανόνων βιοασφάλειας στην καθημερινή λειτουργία κάθε μονάδας.

Διαβάστε τις σχετικές δημοσιεύσεις

[Το σχέδιο της Επιτροπής για την κτηνοτροφία και η παράδοσή του στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας](#)

[Το πλαίσιο της μελέτης, οι νέες τεχνολογίες και τα αυστηρότερα υγειονομικά πρωτόκολλα](#)

Σημείωση τεκμηρίωσης. Το παρόν ενημερωτικό PDF βασίζεται στα στοιχεία των εκθέσεων της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής, όπως αποτυπώνονται στο υλικό που τέθηκε υπόψη του AgrocapiTal και στις σχετικές δημοσιεύσεις. Τα ποσά αποτελούν προτάσεις και μπορεί να μεταβληθούν μετά τη μελέτη οικονομικού αντικτύπου και τις κυβερνητικές αποφάσεις.